

Udviklingsstop for milliarder

Strukturudviklingen i dansk kvægbrug er sat i stå. Godt 750 kvægbrugere har indsendt ansøgninger om udvidelse af produktionen. Hundrevis flere er på vej. Men udstedelsen af miljøgodkendelserne går katastrofalt langsomt.

Den langsomme sagsbehandling af miljøgodkendelserne rundt om i landets kommuner har stort set sat udviklingen af et helt erhverv i stå. På nuværende tidspunkt har omkring 750 kvægbrugere indsendt ansøgninger om at udvide deres produktion, og flere hundrede andre kvægbrugere er ved at gøre klar til også at indsende deres ansøgning.

Det reelle udvidelsesstop kan få alvorlige konsekvenser for branchen. Det vurderer flere eksperter inden for Dansk Kvæg.

Kvægstaldsrådgiver fra DLBR Kvægstalde Helge Kroman mærker landmændenes frustrationer i sin hverdag:

"Nogle troede, deres ansøgning var kommet igennem, hvor den så alligevel er blevet trukket tilbage i sidste øjeblik. Andre venter i årevis, uden at der sker noget som helst. Når deres sag så endelig skal behandles, er den i mange tilfælde allerede forældet."

Helge Kroman fortæller, at mange af kvægbrugerne bliver voldsomt frustrerede og helt mister kampgejsten:

"Men de kommer alligevel tilbage for at få hjælp til at søge på ny, for der er jo ingen vej udenom. Enten udvider man, eller også sælger man."

Udvidelser for milliarder

Udvidelserne hos de 750 landmænd spænder over store forskelle. Der er sager, der drejer sig om en tilladelse til 20 køer mere i en eksisterende stalde, men der er også de helt store projekter med nye stalde til 20-30 mio. kr. Hvis man sætter en gennemsnitspris for en udvidelse på fem mio. kr.

og ganger med de 750 ansøgninger, så giver det et samlet beløb på 3,75 mia. kr.

Et enormt problem, vurderer Dansk Kvægs direktør, Gitte Grønbæk:

"En tommelfingerregel inden for landbruget lyder, at man cirka skal fordoble sin omsætning på 8-10 år for at overleve. Du skal forestille dig, at du går op ad en rulletrappe, der kører nedad. Du skal bevæge dig opad hele tiden for ikke at blive kørt ned. I dag er kvægbrugerne i realiteten limet fast til trinnet. Det er virkelig alvorligt."

Direktøren mener, det er på sin plads at sige, at strukturudviklingen i dansk kvægbrug er sat i stå:

"Vi står med et erhverv, hvor mange ikke ved, om de er købt eller solgt. Mange har allerede fået tegnet nye stalde, indgået aftaler med håndværkere, som igen har indgået aftaler med underleverandører. Vi skubber økonomisk aktivitet i samfundet foran os for milliarder af kroner."

Hver tredje ønsker at udvide

Og så er tallet på de knap fire mia. i virkeligheden lavt sat. For der er hundrevis af kvægbrugere, der er ved at få deres ansøgning om udvidelse gjort klar til at blive sendt ind til kommunerne, og de er ikke talt med i Dansk Kvægs beregninger. Det er heller ikke utænkeligt, at mange landmænd fra starten undlader at søge, fordi de ved, at den kommune, de hører under, ikke behandler sagerne. Derfor er det rimeligt at antage, at hvis processen vedrørende udstedelser af miljøgodkendelser kørte hensigtsmæssigt, så ville langt over 1.000 landmænd søge om udvidelse.

/Torsten Lind Søndergaard

Tema **Miljøgodkendelser**

På kommunens nåde »

Celletalsmester »

Hjælp os med at vaccinere »

I juni 2006 indgik regeringspartierne, Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre et politisk forlig om en miljøgodkendelsesordning for husdyrbrug. Det fremgik af aftalen, at hensigten er at reducere de administrative byrder og sikre en hurtigere, gennemskelig og ensartet sagsbehandling.

Miljøklagenævnet fungerer som flaskehals, da nævnet kun har fire årsværk ansat til at behandle klager over miljøgodkendelser til landbrug. De har nu en bunke på 215 sager liggende, og "det er klart utilfredsstillende," siger adm. direktør Carl Aage Dahl fra Dansk Landbrug.

Gert Karkov
Viceformand i
Dansk Landbrug

Det sku' vær' så godt ...

Med miljøgodkendelsesordningen og strukturreformen var der lagt op til forenkling og ensartet sagsbehandling. Til gavn for de landmænd, der søgte om tilladelse til at videreudvikle deres bedrifter, f.eks. i forbindelse med udvidelse af husdyrbrug. Nu, halvandet år efter, kan vi konstatere, at loven langt fra virker efter hensigten.

Tværtimod har den gentagne fejladministration af loven medført, at et helt erhverv er sat i stå. Landmænd venter på tilladelse til udvidelser og ændringer. Selv småting og bagateller skal igennem en langvarig godkendelsesprocedure. Meldingerne opgjort her i dette nummer af Dansk Kvæg Nyt er alarmerende, og det vidner om, at et helt erhverv med følgeindustrier og servicevirksomheder er ved at blive sat på standby.

I Dansk Landbrug er toprioritet at få tingene til at fungere bedre. Administrationen i nogle kommuner skal gribes anderledes an, og det anviser vi veje til, i samarbejde med de lokale rådgivninger, f.eks. ved at bære de gode eksempler og erfaringer videre. Over for de lokale politikere og embedsmænd i de værst ramte kommuner påpeger vi hele tiden, hvor tingene ikke fungerer og følger op med konstruktive input til at afhjælpe problemerne. Men det er ikke nok. De ansvarlige folketingspolitikere skal erkende deres ansvar og sørge for initiativer til at sikre dynamikken i erhvervet.

På kommunens nåde

Steffen Elmer er en af de mælkeproducenter, der risikerer at se sin livsdrøm styrte i grus på grund af de manglende miljøgodkendelser.

tema 750 ansøgninger om udvidelse af produktionen ligger i øjeblikket i høje bunker rundt om på landets kommunkontorer. Bag det høje tal gemmer sig en broget samling af landmænd, der dog alle har det til fælles, at de prøver at tilpasse deres virksomhed til fremtidens krav. Nogle mælkeproducenter har mere akut brug for en miljøgodkendelse end andre.

30-årige Steffen Elmer er én af dem. I 2005 købte han sammen med sin kone gården Galgevang i Sønderjylland. Parret har i dag 180 årskøer, men sendte sidste år ved denne tid en ansøgning til Tønder Kommune om udvidelse til 350 køer. Indtil videre har de intet hørt. Imens vokser frustrationerne og følelsen af magtesløshed:

"Vi ligger stadigvæk som nummer 80 i køen hos Tønder Kommune. Imens går vi og laver den ene lappeløsning efter den anden for at holde de gamle stalde fra 1940'erne kørende. Det koster afsindigt meget. Ikke mindst på grund af lav effektivitet og dårlige arbejdsforhold for både dyr og mennesker."

Om ikke så længe vil Steffen revidere sin ansøgning, så den kommer til at lyde på 480 køer i stedet for de planlagte 350.

"Udviklingen går så stærkt, så hvis jeg skal kunne forrente min gæld, så skal der udvides yderligere. Derfor vil min ansøgning komme til at lyde på to nye, moderne stalde til malkekøerne," siger Steffen Elmer.

Men miljøgodkendelsen kan den unge landmand kigge langt efter. For i Tønder Kommune er udstedelsen af miljøgodkendelserne gået totalt

i stå. Noget, der kan vise sig at få fatale følger for Steffen Elmer:

"Vi er virkelig ved at være trængte. Vi står i et vadested og kommer ingen vegne. Vi kan ikke tiltrække arbejdskraft til vores gamle stalde, og banken begynder at snakke om, at vi er ved at bygge et luftkastel. Men vores dækningsbidrag er fantastisk – overskuddet bliver bare ædt op af det udsvarende produktionsanlæg. Hvis ikke vi får den miljøgodkendelse, så bliver vi tvunget til at sælge. Der er ingen vej udenom."

/ Torsten Lind Søndergaard

Gårdejer Steffen Elmer holder humøret højt, selvom sorte skyer trækker ind over hans bedrift.

Den politiske løsning

Der arbejdes intenst fra Axelborg for at finde løsninger på problemerne med miljøgodkendelserne.

tema Landbrugets problemer med miljøgodkendelserne er så alvorlige, at man fra politisk side sidste år nedsatte den såkaldte "14-dages kreds" bestående af KL, Dansk Landbrug og Miljøministeriet. Kredsen mødes hver 14. dag og har til opgave at finde løsninger på problemstillingerne omkring forvaltningen af miljøgodkendelser i praksis.

Lidde Bagge Jensen er erhvervspolitisk konsulent i Dansk Landbrug og medlem af 14-dages kredsen. Hun siger om vigtigheden af gruppens arbejde og succes:

"Situationen for landmændene er fuldstæn-

dig uholdbar, og det er helt afgørende, at vi bidrager med løsninger på den mange steder fastlåste situation."

Ifølge Lidde Bagge Jensen kulegraver miljøministeriet kommunernes sagsbehandling for at klarlægge, hvor problemerne ligger. Herefter vil Dansk Landbrug, KL og Miljøministeriet udarbejde et oplæg til, hvordan en ensartet administration sikres i hele landet. Inden for de rammer, der er givet i loven, bekendtgørelse og vejledningen.

"Forhåbningen er, at en mere ensartet sagsbehandling vil udløse hurtigere godkendelser," siger Lidde Bagge Jensen.

Der vil også blive udarbejdet nogle eksempler på den 'gode' sagsbehandling, som kommunerne kan lade sig inspirere af.

/Torsten Lind Søndergaard

» MÆLKEKVALITET

Hvert år uddeler Mejeriforeningen to priser til mælkeproducenter, der har haft succes med lave celletal. Producenten med det laveste celletal udnævnes celletalsmester. Producenten med det største fald i celletal udnævnes gacelletalsmester.

Celletalsmester

Svend-Erik Møller Pedersen fra Grindsted har opnået det laveste celletal i landet. Hans gennemsnitlige geometriske celletal for 2007 var på 60.000, så han har grund til at være stolt.

"Jeg er gammel sportsmand og må nok indrømme, at der er gået sport i det her med celletal," fortæller den nykårede celletalsmester, som er meget glad for titlen.

"Jeg har virkelig kæmpet for det her og føler, at min indsats har båret frugt. Det kommer jo ikke af sig selv," lyder det fra mesteren.

Svend-Erik Møller Pedersens besætning er på knap 30 SDM køer. Det seneste geometriske celletal for besætningen var på 52.000. Ydelsen er på 9.800 kg EKM.

Gacelletalsmester

Albert V. Engelhoven er hollænder, men har virket som mælkeproducent i Danmark i 15 år. I år kan han smykke sig med titlen som årets gacelletalsmester. Det vil sige den mælkeproducent på landsplan, der har opnået det største fald i celletal henover året. Albert Engelhoven er gået fra et gennemsnitligt, geometrisk celletal på 244.513 til 113.454, og han er godt tilfreds med sin nye titel.

"Det er da dejligt at få et skulderklap og se, at det lønner sig at være omhyggelig," fortæller Albert Engelhoven.

Albert Engelhovens besætning består af 95 Jersey køer. Det seneste geometriske celletal for besætningen var på 87.000. Ydelsen er på 9.300 kg EKM.

Styr på celletallet

Ro omkring køerne er afgørende for celletallet, mener de nykårede mestre.

Et stort tillykke til Albert V. Engelhoven og Svend-Erik Møller Pedersen med deres nye titler. Der er mange faktorer, som påvirker koens celletal, og der er ingen tvivl om, at så lave celletal, som begge har opnået, kræver en stor indsats.

Stressfri køer

God hygiejne i stalden og i forbindelse med malkningen er en selvfølge for Svend-Erik Møller Pedersen. Han er desuden altid helt oppe på tærerne i forhold til at få behandlet med det samme, hvis der er optræk til yverbetændelse.

"Vi går ikke og venter på, at det skal gå i sig selv igen," fortæller han.

En anden væsentlig faktor, som Svend-Erik Møller Pedersen lægger stor vægt på, er at sørge for stressfri køer.

"Jeg tror, det betyder meget at have en rolig

omgang med dyrene, så de ikke bliver stressede," fortæller han.

Rolige omgivelser for køerne er også en af de faktorer, som gacelletalsmester Albert V. Engelhoven lægger stor vægt på.

Når køerne er opsamlet til malkning, skræbes sengene, og der strøes med savsmuld. Albert V. Engelhoven skraber ikke yderligere ned ved køerne – de skal have ro. Men han understreger betydningen af en ren og nystroet seng efter hver malkning.

Han har ikke umiddelbart nogen forklaring på sit store fald i celletal, men betegner sig selv som en meget omhyggelig malder. Han malder selv og kender hver eneste ko og patte.

Han tildeler frisk foder efter hver malkning, og der er næsten plads til alle køer ved foderbordet, så også her er der ro. Albert V. Engelhoven kender ikke til stigning i celletallet om sommeren og har stort set aldrig colimastitis, hvilket bl.a. skyldes godt foder i rigelige mængder.

» MÆLK

Kvoteforhøjelse på vej

Efter at de administrative forberedelser fra Direktoratet for FødevareErhverv nu er på plads, kan de danske mælkeproducenter se frem til at få udmøntet kvoteforhøjelsen på 2pct. Helt præcist uddeles der 90.443.520 kg. Kvoten uddeles som en forholdsmæssig forhøjelse i forhold til den aktuelle kvote på bedriften.

Mælkeudvalget vil i starten af juni orientere alle mælkeproducenter pr. brev om forhøjelsen og bedriftens samlede kvote i kvoteåret 2008/2009, så kvoterne skulle være tilpasset, når producentmeddelelserne atter bliver udsendt i løbet af juni måned.

/Lars Winther

Top fem – laveste celletal 2007

1. Svend-Erik Møller Pedersen, Grindsted: 60.171
2. Den selvejende Institution NU Yoga Ashrama, Odder: 60.757
3. Anders B. Andersen, Tjele: 65.819
4. Johan Ladegård, Gørding: 67.464
5. Erik Bruun-Sørensen, Vinderup: 68.036

Goldbehandling

Også goldningen er vigtig for at opnå god yverhygiejne og dermed lavt celletal, mener Albert V. Engelhoven. Køerne flyttes ved goldning og tilbydes mere strukturrigt foder, derefter malkes goldkoen med to, tre og fire dages mellemrum, og når yveret er helt blødt, behandles stort set alle med Orbe-seal® (forsejling af pattekanalen). Få køer med 4-5 i CMT - antibiotika goldbehandles.

Sunde klove

Ligesom ro er vigtig for at undgå stress, er sunde og smertefri klove det også. Alle køer kommer én gang om ugen en ekstra gang gennem malkestalden, hvor alle klovene spules rene med vand. Ved halthed tilkaldes klovbeskæreren hurtigt, og der behandles med salisylsyreforbinding.

"Vi har kun ganske få tilfælde af Digital Dermatitis," forklarer Albert V. Engelhoven, som er overbevist om, at det har stor betydning for det lave celletal.

/Jørgen Katholm

Hjælp os med at vaccinere

Vaccination af 670.000 dyr i løbet af to en halv måned kræver mandskab ud over de praktiserende dyrlæger. Viking Danmark gør klar til at skaffe folk – skal det være dig?

Omkring hundrede mand på fuld tid i to en halv måned. Så meget mandskab skal i løbet af ganske kort tid skaffes til veje, når vaccinationerne for bluetongue skal afvikles. Dyrlæger alene vil ikke kunne dække opgaven. Derfor må der

skaffes mandskab andre steder fra. Viking Danmark har sagt ja til at gå ind i opgaven med at skaffe folk og få logistikken til at fungere.

”Vi har i forvejen mange inseminører, der kører rundt i området, som vil kunne være med til at løse opgaven. Samtidig mener vi, at vaccinationskampagnen er så vigtig og stor en opgave at få løst på bedst muligt vis, at vi gerne vil yde vores bidrag,” lyder det fra direktør Niels Kristian Fruergaard, Viking Danmark.

Ud over inseminører kan der

f.eks. blive tale om landmænd, jordbrugsteknologstuderende, dyrlæge- og agronomstuderende. I det hele taget folk, som både er vant til at håndtere dyr og besætningslister. Først i juli måned afholder Dansk Kvæg i samarbejde med Fødevarerstyrelsen kursus, så alt mandskab er klædt godt på til opgaven. Kurset vil blive holdt i hhv. Sønderjylland, på Fyn og på Sjælland.

Tilmelding og aflønning

De folk, som måtte være interesserede i at hjælpe med at vaccinere,

kan tilmelde sig på www.bluetongue.dk. Viking Danmark vil fra 30. maj og til 15. juni indkalde til samtaler, som foregår sidst i juni. Ifølge Niels Kristian Fruergaard skal man, før man melder sig, gøre sig klart, at man kan udføre mindst 100 timers arbejde i perioden fra 15. juli til udgangen af september.

”Vi vil nok primært foretrække folk, som i forvejen bor i områderne for at spare penge til kørsel,” forklarer han.

Vaccinatørerne vil blive aflønnet på timebasis. /Kirsten Marstal

» SALMONELLA DUBLIN

Øerne fri for Salmonella Dublin

Kvægbesætninger på Fyn, Sjælland og øerne snart fri for Salmonella Dublin.

Antallet af besætninger i salmonellaniveau 2 uden for Jylland er efterhånden relativt lavt. Derfor gør Dansk Kvæg nu en særlig indsats for at gøre dette område salmonellafrit inden for en overskuelig periode. I området er der i øjeblikket otte mælkeleverende og 200 ikke mælkeleverende, som er i niveau 2. Derudover har 350 ikke mælkeleverende ukendt status.

”Med så relativt overskuelige tal mener vi, at det er realistisk at reducere antallet af niveau 2-besætninger væsentligt, så der i løbet af få måneder kun er få niveau 2-besætninger i området, og i 2010 har vi forhåbentligt et helt frit område,” fortæller dyrlæge Magnus Højris, Dansk Kvæg.

Erklæres fri ved blodprøvnings

De otte mælkeleverende besætninger er alle i gang med at sanere og er godt på vej mod niveau 1.

Dyrlæge Magnus Højris, Dansk Kvæg.

Indsatsen ligger derfor primært i at kontakte de ikke mælkeleverende besætninger.

”Mange af besætningerne får ikke lavet prøver nok til at vise, om de er frie,” fortæller Magnus Højris.

”Derfor tager vi direkte kontakt og opfordrer dem til at få taget prøver. Hvis prøverne viser, at de har smitte i besætningen, opfordrer vi dem til at komme i gang med at sanere.”

Mange af de besætninger, som allerede er blevet kontaktet, har ved blodprøveudtagning vist sig at være frie og har kunnet rykke op i niveau 1.

Allerede fra 2010 indføres der sanktioner for de besætninger, som ikke er i niveau 1. Sanktionerne vil være i form af lavere mælke- og kødafregninger.

Læs mere om sanering på: www.salmonella.dk /Kirsten Marstal

» KØD

Udbetaling af handyrpræmie

Udbetalinger for 2007 sker efter samme retningslinjer som hidtil. Præmiebeløbet reduceres med 17,65 pct. på grund af overskredet budgetloft.

Direktoratet for FødevarerErhverv har nu meddelt, at slutudbetalingen af handyrpræmie for 2007 vil finde sted i slutningen af uge 22 eller i starten af uge 23. Overskridelse af budgetloftet bliver større end tidligere vurderet, og reduktionen i præmiebeløbet bliver derfor på 17,65 pct.

Forsinket på grund af dom

Slutudbetalingen af handyrpræmien for 2007 har ladet vente på sig på grund af EF-domstolens dom vedr. kravet om, at kun dyr vil være præmieberettiget, hvis de i hele dyrets levetid har været registreret og mærket korrekt. Fødevarerministeriet har nu besluttet, at udbetalingerne for 2007 sker efter de samme retningslinier som hidtil. DFFE tager dog forbehold for tilbagebetaling for nogle dyr, hvis Kommissionen senere forlanger beløbene tilbagebetalt på grundlag af dommen.

Dansk Kvægs politiske chef, Arne Munk, oplyser, at EF-dommen ikke burde få nogen betydning for 2007, da de danske myndigheder ikke har informeret landmændene om de ændrede vilkår. For 2008 og fremover har Kommissionen lovet at ændre reglerne, så det bliver præciseret, at kravet om korrekt mærkning og registrering i relation til handyrpræmien skal være opfyldt i holdeperioden.

Husk indberetning til CHR

Direktoratet gør opmærksom på, at hvis der er ændret på en bedrifts CVR-nr., skal man huske at få dette indberettet til CHR-registeret, da udbetalingerne ’styres’ af oplysningerne i CVR-registeret.

Yderligere oplysninger om præmieudbetaling findes på direktorats hjemmeside www.dffe.dk.

K.B. Lind Pedersen